

ผลการใช้กิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมเด็กสมาธิสั้น
ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร

นริศรา อารมณีนันท์*

ธงชัย สมบูรณ์**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร 2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมจิตอาสา ก่อนและหลังที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมของจิตอาสาต่อเด็กสมาธิสั้น สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร ซึ่งรูปแบบงานวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pre-test and Post-test Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ กลุ่มเด็กผู้หญิงในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ซึ่งเป็นวัยเด็กตอนปลายอายุ 7-12 ปี ในโรงเรียนประจำสงเคราะห์บ้านราชวิถี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล และประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 3 คน (เป็นกลุ่มเฉพาะเจาะจง) ซึ่งสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และเป็นเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นที่ผ่านการคัดกรองเบื้องต้น โดยใช้แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บทพร่องทางการเรียนรู้

* นักศึกษาปริญญาโทสาขาศึกษาเพื่อการพัฒนา (จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ)

ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำภาควิชาพื้นฐานการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา

และออทิสซึม KUS-SI Rating Scales: ADHD/LD/Autism (PDDs) (คารณี อุทัยรัตนกิจ และคณะ: 2549 หน้า 10-13) และเป็นกลุ่มที่ตรงตามเกณฑ์การคัดเลือก ซึ่งโดยทำกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 วัน (วันพุธ วันศุกร์ และวันอาทิตย์) ใช้เวลาครั้งละ 30 นาที เวลา 11.00-11.30 น. ระยะเวลาในการทำลอง 4 สัปดาห์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมจิตอาสาผ่านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อมอบสิ่งของที่ทำสำเร็จให้กับผู้ป่วยที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี และแบบประเมินพฤติกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมจิตอาสาผ่านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อมอบสิ่งของที่ทำสำเร็จให้กับผู้ป่วยที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกัน โดยหลังจากทำการทดลองเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นมีทักษะทางสังคมเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ กิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม, เด็กสมาธิสั้น

บทนำ

ประเทศไทยกำลังพัฒนาตนเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) หรือยุคไทยแลนด์ 4.0 อย่างรวดเร็ว ตามนโยบายของรัฐที่ส่งเสริมและผลักดันการปฏิรูปที่เริ่มจากโครงสร้างเศรษฐกิจ และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆกัน อีกทั้งรัฐยังได้ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนไทยมีความตระหนักถึงจิตสำนึกสาธารณะ จิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวม มุ่งมั่นเป็นจิตอาสา เพื่อร่วมกันสร้างสังคมที่ดีให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

การปลูกฝังจิตสาธารณะควรเริ่มต้นจากสถานการณ์ปัญหาทางสังคม ซึ่งบ้านและโรงเรียนต้องปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชนตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่สามารถรับรู้และเรียนรู้ได้โดยง่าย เพราะการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมจะทำให้เกิดพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านจิตใจจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้อย่างมาก เพราะในวัยเด็กจะสามารถเห็นถึงความแตกต่าง สามารถคิดแยกแยะ เปรียบเทียบ และจัดระบบความคิดให้เป็นหมวดหมู่ขึ้นตอนโดยใช้ระบบความคิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ การสร้างคนให้มีจิตสาธารณะมีความสำคัญต่อบุคคล องค์กร สังคม

และประเทศชาติอย่างมาก การปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด การทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆจะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลง และจะนำไปสู่ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็ง สามารถพัฒนาให้เท่าทันอารยประเทศ รวมทั้งไม่เกิดความขัดแย้งกันระหว่างประเทศ ซึ่งอาจนำมาถึงการล่มสลายของชาติต่างๆในโลกนี้ได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 11) ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆให้กับผู้เรียน รวมถึงรู้จักรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวมและของประเทศชาติ กระทรวงศึกษาธิการยังให้ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ โดยให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 1 ใน 8 ที่สถาบันการศึกษาต้องเน้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 7)

อนึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 10 กำหนดว่า “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดย คำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 7) และจากเหตุผลทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาลูกและเยาวชนแห่งชาติ พุทธศักราช 2550 มาตรา 6 กำหนดว่า “ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ในการพัฒนาลูกและเยาวชน รวมทั้งแก้ไขปัญหที่อาจมีผลกระทบในทางลบต่อเด็กและเยาวชน โดยมีหลักการดังต่อไปนี้ 1. การพัฒนาลูกและเยาวชน การบังคับใช้และการปฏิบัติตามบทบัญญัติใด ๆ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก 2. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการศึกษา และได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพสูงสุดตามที่กำหนดไว้ใน

รัฐธรรมนูญ 3. เด็กพิการ เด็กที่มีข้อจำกัดทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีสิทธิในการได้รับการศึกษาที่รัฐจัดให้เป็นพิเศษที่เหมาะสมกับลักษณะเด็กประเภทนั้น ๆ 4. เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการรับบริการทางการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานสูงสุดเท่าที่มีการให้บริการทางด้านนี้ 5. เด็กและเยาวชนมีสิทธิในการเล่น มีเวลาพักผ่อน และเข้าร่วมกิจกรรมการละเล่นทางนันทนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ” (พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2550, หน้า 2-3)

จากฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2559 จำนวนเด็กพิเศษระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 216,719 คน พบว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 22,925 คน เด็กออทิสติกจำนวน 5,427 คน เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีปัญหาสมาธิสั้น (ADHD) จำนวน 159,752 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 86 ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมทั้งหมด ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กที่ป่วยเป็นภาวะสมาธิสั้นหากไม่รักษา จะทำให้ 2 ใน 3 หรือประมาณร้อยละ 70 ของเด็กที่ป่วยมีอาการจนถึงเป็นผู้ใหญ่ จะมีผลเสียต่อทั้งตัวเด็กและสังคม โดยพบว่า 1 ใน 4 ทำผิดกฎจราจรเป็นบุคลิกก้าวร้าว อีก 1 ใน 10 มีปัญหาใช้สารเสพติด หรือมีปัญหาสุขภาพจิตถึงขั้นพยายามฆ่าตัวตาย ซึ่งมีร้อยละ 5 ที่ฆ่าตัวตายได้สำเร็จ แต่หากรักษาตั้งแต่ยังเด็กสามารถรักษาให้หายขาดได้ (สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ราชนครินทร์, 2560, หน้า 3)

ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่าในประเทศไทยมีเด็กที่เป็นภาวะสมาธิสั้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งภาวะสมาธิสั้นเกิดจากความผิดปกติของสมองบางส่วน ส่งผลกระทบต่อการเรียน พฤติกรรม อารมณ์ และการเข้าสังคมกับผู้อื่น เด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นจะไม่สามารถควบคุมตนเองให้มีความสนใจหรือมีสมาธิในสิ่งที่กำลังกระทำภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีพฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง กลุ่มอาการสมาธิสั้นประกอบด้วย 3 กลุ่มอาการใหญ่ๆ ได้แก่ อาการขาดสมาธิ (Attention deficit) อาการซน/อยู่ไม่นิ่ง (Hyperactivity) และอาการหุนหันพลันแล่น/วู่วาม (Impulsivity) กลุ่มอาการสมาธิสั้นนี้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กก่อนอายุ 7 ปี เด็กที่อยู่ในกลุ่มอาการขาดสมาธิจะมีลักษณะ วอกแวกง่าย ขาดความตั้งใจในการทำงาน เหม่อลอย ผันกลางวัน ทำงานไม่เสร็จ ผลงานไม่เรียบร้อย ขี้ลืม ทำของใช้ส่วนตัวหายบ่อยๆ ลักษณะเหมือนไม่ฟังเวลาพูดด้วย และสั่งให้ทำงานอะไรมักจะลืมทำหรือทำครึ่งๆ กลางๆ สำหรับเด็กที่มีอาการหุนหันพลันแล่น จะมีลักษณะวู่วามใจร้อน อารมณ์หุนหันพลันแล่น ทำก่อนคิด ไม่คิดถึงผลที่ตามมา ขาดความระมัดระวัง ชุ่มช้ำม รอคอยไม่ได้ พูดโพล่งพูดแทรก มักตอบคำถามที่ยังถามไม่จบ หรือเข้าร่วมวงเล่นกับผู้อื่นโดยไม่ขอก่อน ส่วนเด็กที่มี

อาการจนจะมีลักษณะอยู่ไม่นิ่ง ยุกยิกตลอดเวลา นั่งนิ่งไม่ค่อยได้ ต้องลุกเดินหรือขยับตัวไปมา เล่นเสียงดัง พุดไม่หยุด ชอบเล่นหรือแหย่ผู้อื่น ชอบเล่นผาดโผน และมักประสบอุบัติเหตุบ่อยๆ จากความไม่ระมัดระวัง (คารณิ อุทัยรัตนกิจ, ชาญวิทย์ พรนภดลและคณะ. 2550, หน้า 1-4)

ในประเทศไทยมีเด็กอีกจำนวนมากที่เป็นทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษที่ถูกทอดทิ้ง ถูกทำร้าย และครอบครัวไม่พร้อมเลี้ยงดูเนื่องจากสาเหตุต่างๆ จึงจำเป็นต้องเข้ามารับการบริการจาก หน่วยงานของภาครัฐ ซึ่งในแต่ละสัปดาห์จะมีเด็กประมาณ 3-4 คน ที่จะถูกส่งต่อเข้ามายังสถาน สงเคราะห์และสถานคุ้มครองต่างๆทั่วประเทศ และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีเป็นอีก หน่วยงานของภาครัฐ สังกัดกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ซึ่งเป็นสถานรองรับและพัฒนาเด็กผู้หญิงที่มีอายุ 7-18 ปี จำนวนเกือบ 400 กว่าคนที่ เป็นเด็กปกติ เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ และเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น เด็กที่เข้ามารับบริการจาก สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีเนื่องจากประสบปัญหาทางสังคมขาดผู้อุปการะ ครอบครัว ยากจนหรือประสบปัญหาความเดือดร้อน ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ครอบครัวแตกแยก บิดา มารดาเป็นผู้รับการสงเคราะห์หรือบิดามารดาต้องโทษ โดยสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี จะรับเด็กโดยตรงจากหน่วยงานของกรมกิจการเด็กและเยาวชน หรือหน่วยงานอื่นๆเข้าไว้ในความ อุปการะ เพื่อให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมาย ให้การดูแลด้านปัจจัย 4 ส่งเสริมการศึกษาทั้งสายสามัญ สายอาชีพแก่เด็กตามความสามารถของตนเอง เพื่อให้เด็กสามารถ ประกอบอาชีพและอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น

สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีได้จัดตั้งโรงเรียนประชาสงเคราะห์บ้านราชวิถีขึ้น โดยใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นหลักในการสอนหนังสือตามกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ มีการ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาให้แก่เด็กที่อยู่ในความอุปการะของ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี และเด็กส่วนใหญ่ที่เรียนในโรงเรียนแห่งนี้ เนื่องจากเป็น เด็กที่ เข้ามาระหว่างปีการศึกษา อยู่ระหว่างให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ขาดเอกสารหลักฐาน ทางการศึกษาและทะเบียนราษฎร ไม่เคยได้รับการเรียนหนังสือมาก่อน มีปัญหาด้านสุขภาพ ไม่ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ มีปัญหาด้านประพฤติกกรรมอารมณ์ เรียนรู้ช้า และสมาธิสั้น จึงทำ ให้สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีไม่สามารถส่งเด็กเหล่านี้ออกไปเรียนร่วมกับเด็กปกติตาม โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาทั่วไป ดังนั้นทางโรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องรับนักเรียน ตลอดเวลา และทำให้มีจำนวนนักเรียนไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับการนำส่งของหน่วยงานต่างๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาที่เน้นย้ำและส่งเสริมให้เด็ก

ทุกคนมีความทัดเทียมกับเด็กที่เรียนในโรงเรียนทั่วไปทางสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีจึงส่งเสริมและพัฒนาเด็กตามศักยภาพของแต่ละคน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้เด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นมักขาดทักษะต่างๆเช่น ขาดสมาธิ การควบคุมตนเอง วังวนอยู่ไม่นิ่ง ความรับผิดชอบ มีวินัย ก้าวร้าว ขาดการยับยั้งชั่งใจ หุนหันพ่นแค้น และขาดการมีจิตอาสา จิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการใช้กิจกรรมของจิตอาสาในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร จะทำให้เด็กสมาธิสั้นมีจิตสาธารณะและสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมจิตอาสา ก่อนและหลังที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ กลุ่มเด็กผู้หญิงในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีที่มีสถานะสมาธิสั้น ซึ่งเป็นวัยเด็กตอนปลาย (อายุ 7-12 ปี) ในโรงเรียนประชาสงเคราะห์บ้านราชวิถีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล และประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 96 คน

2. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน (เป็นกลุ่มเฉพาะเจาะจง) โดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และเป็นเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นที่ผ่านการคัดกรองเบื้องต้นโดยใช้แบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บทกรองทางการเรียนรู้ และออทิซึม KUS-SI Rating Scales: ADHD/LD/Autism (PDDs) (คารณี อุทัยรัตนกิจ และคณะ: 2549, หน้า 10-13) เป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองอนุญาตให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ และต้องได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์อย่างชัดเจน
- ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมจิตอาสาผ่านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อมอบสิ่งของที่ทำสำเร็จให้กับผู้ป่วยที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ดังนี้ 1.1 กระปุกออมสินแสนรัก 1.2 กำไลลูกปัด โดยทำกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 วัน (วันพุธ วันศุกร์ และวันอาทิตย์) ใช้เวลาครั้งละ 30 นาที

2. ตัวแปรตาม คือ เด็กสมาธิสั้นมีทักษะทางสังคมเพิ่มมากขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงกิจกรรมจิตอาสาที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมทักษะทางสังคมให้แก่เด็กสมาธิสั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมจิตอาสาผ่านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อมอบสิ่งของที่ทำสำเร็จให้กับผู้ป่วยที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ดังนี้ 1.1 กระปุกออมสินแสนรัก 1.2 กำไลลูกปัด โดยทำกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 วัน (วันพุธ วันศุกร์ และวันอาทิตย์) ใช้เวลาครั้งละ 30 นาที

2. แบบประเมินพฤติกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาในครั้งนี้เป็นรูปแบบงานวิจัยเป็นแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental research) โดยใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pretest and Posttest Design กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กสมาธิสั้น ในช่วงอายุวัยเด็กตอนปลาย (อายุ 7-12 ปี) ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนประชาสงเคราะห์ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน (เฉพาะเจาะจง) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวัดแบบประเมินพฤติกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น ก่อนใช้ (Pretest) และหลังใช้ (Posttest) ด้วยกิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมมา

วิเคราะห์โดยนำคะแนนมาคิด ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาผลการใช้กิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมเด็กสมาธิสั้น ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานครสรุปได้ว่า

พฤติกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมจิตอาสาผ่านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อมอบสิ่งของที่ทำสำเร็จให้กับผู้ป่วยที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกัน โดยหลังจากทำการทดลองเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้นมีทักษะทางสังคมเพิ่มมากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้กิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้น ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมจิตอาสาผ่านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อมอบสิ่งของที่ทำสำเร็จให้กับผู้ป่วยที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี พบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น จากการจัดกิจกรรมจิตอาสาผ่านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุใกล้ตัว เพื่อมอบสิ่งของที่ทำสำเร็จให้กับผู้ป่วยที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเพราะว่า กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เด็ก มีความรับผิดชอบในหน้าที่ แก้ไขปัญหาของตนเองและสังคม เสียสละ และดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม จึงส่งผลให้เด็กสมาธิสั้นมีทักษะทางสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร คุณเมือง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษามาใช้

1. สถานที่ในการทำกิจกรรมควรเป็นสถานที่เงียบสงบ และคนไม่พลุกพล่าน เนื่องจากเด็กมีความสนใจสั้น วอกแวกง่าย ไม่มีสมาธิ และทำกิจกรรมได้ไม่เต็มที่
2. ครูควรพูดเสียงดังชัดเจน ใช้คำสั่งที่เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน เนื่องจากเด็กมีความเข้าใจภาษา และความหมายค่อนข้างจำกัด รวมทั้งต้องมีการสาธิตการทำกิจกรรมอย่างชัดเจน

3. นำหลักการการเสริมแรงมาใช้ขณะทำกิจกรรม เช่น การให้คำชมเชย การให้รางวัล การปรบมือ เพื่อให้เด็กมีความกระตือรือร้น และสนใจในการทำกิจกรรม

4. ให้ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นในการทำกิจกรรมจิตอาสาไปฝึกพัฒนาเด็กต่อที่บ้านและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษามาใช้

1. สถานที่ในการทำกิจกรรมควรเป็นสถานที่เงียบสงบ และคนไม่พลุกพล่าน เนื่องจากเด็กมีความสนใจสั้น วอกแวกง่าย ไม่มีสมาธิ และทำกิจกรรมได้ไม่เต็มที่

2. ครูควรพูดเสียงดังชัดเจน ใช้คำสั่งที่เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน เนื่องจากเด็กมีความเข้าใจภาษา และความหมายค่อนข้างจำกัด รวมทั้งต้องมีการสาธิตการทำกิจกรรมอย่างชัดเจน

3. นำหลักการการเสริมแรงมาใช้ขณะทำกิจกรรม เช่น การให้คำชมเชย การให้รางวัล การปรบมือ เพื่อให้เด็กมีความกระตือรือร้น และสนใจในการทำกิจกรรม

4. ให้ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นในการทำกิจกรรมจิตอาสาไปฝึกพัฒนาเด็กต่อที่บ้านและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้กิจกรรมจิตอาสาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กสมาธิสั้นไปฝึกพัฒนากับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่น ๆ

2. ควรนำกิจกรรมประเภทอื่น ๆ อาทิเช่น ศิลปะ ดนตรี เข้าค่ายกิจกรรมต่างๆไปฝึกพัฒนาทักษะสังคมของเด็กสมาธิสั้นในระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.). (2550). พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2450 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่

2) พ.ศ.2560: กรมกิจการเด็กและเยาวชน(ดย.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ.2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: อรุณสภา.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2522). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: วี พรินท์ (1991).

ดารณี อุทัยรัตนกิจ, ชาญวิทย์ พรนภดล, วังนรินทร์โรหิตสุข, นิรมล ยสินทร, สุพันธุ์รา วงศ์
วิเศษ, ฐาปณีย์ แสงสว่าง, และคนอื่นๆ. (2549). *คู่มือการใช้แบบคัดกรอง*. คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดารณี อุทัยรัตนกิจ, ชาญวิทย์ พรนภดล; และคณะ. (2550). *แบบคัดกรองนักเรียนที่มี
ภาวะสมาธิสั้นบกพร่องทางการเรียนรู้และออทิซึม*. ศูนย์วิจัยการศึกษาเพื่อเด็กที่
ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ
(พว.) จำกัด.

นรินทร์ คุณเมือง. (2559). *รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เลย-หนองบัวลำภู:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ราชนครินทร์. (2560). *รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต*.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ราชนครินทร์.